

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Tiesu Sistēma \(ES Un Valstu\)](#) > [Parastās Valstu Tiesas](#) Portugal

Saturu nodrošina
Portugāle

Parastās valstu tiesas

Portugāle

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju Portugālē.

Vispārējās jurisdikcijas tiesu organizācija

Papildus Konstitucionālajai tiesai (*Tribunal Constitucional*), kuras īpašā kompetencē ir juridisku konstitucionāla rakstura jautājumu izskatīšana, Portugālē pastāv šādu kategoriju tiesas:

1. Augstākā tiesa (*Supremo Tribunal de Justiça*) un pirmās un otrās instances vispārējās jurisdikcijas tiesas;
2. Augstākā administratīvā tiesa (*Supremo Tribunal Administrativo*) un citas administratīvās un fiskālo lietu tiesas;
3. Revīzijas palāta (*Tribunal de Contas*).

Var pastāvēt arī jūrlietu tiesas, šķīrējtiesas un miertiesas.

Tiesību aktos ir paredzēti gadījumi un veidi, kuros iepriekš minētās tiesas atsevišķi vai kopīgi var izveidot sastāvus, kas darbojas kā jurisdikcijas tiesa (*Tribunal dos Conflitos* — tiesa, kas izšķir jurisdikcijas konfliktus).

Neskarot noteikumus par militārajām tiesām (*tribunais militares*), kuras var izveidot kara laikā, ir aizliegtas tiesas ar ekskluzīvu kompetenci izskatīt noteiktus noziedzīgu nodarījumu veidus.

Vispārējās jurisdikcijas tiesas

Augstākā tiesa

Augstākā tiesa ir augstākā iestāde vispārējās jurisdikcijas tiesu hierarhijā, neskarot Konstitucionālās tiesas kompetenci. To veido civillietu, krimināllietu un sociālo lietu palātas.

Tā atrodas Lisabonā, un tās jurisdikcijā ietilpst visa Portugāles teritorija.

Augstākā tiesa darbojas priekšsēdētāja (prezidējošā tiesneša) vadībā un izskata lietas plēnumā (ko veido visi dažādo palātu tiesneši), specializētās nodaļās un atsevišķās palātās.

Izņemot tiesību aktos paredzētos gadījumus, Augstākā tiesa izskata tikai tiesiskos apstākļus.

Apelācijas tiesas

Apelācijas tiesas (*tribunais da relação*) parasti ir otrās instances tiesas.

Pašlaik apelācijas tiesas darbojas Lisabonā, Portu, Koimbrā, Evorā un Gimarainšā. Tās vada priekšsēdētājs (prezidējošais tiesnesis), izskatot lietas gan plēnumā, gan atsevišķās palātās.

Apelācijas tiesās ir civillietu, krimināllietu, sociālo lietu, ģimenes un jaunatnes lietu, darījumdarbības lietu, intelektuālā īpašuma un konkurences lietu, regulējuma un uzraudzības lietu palātas. Sociālo lietu, ģimenes un jaunatnes lietu, darījumdarbības lietu, intelektuālā īpašuma un konkurences lietu, regulējuma un uzraudzības lietu palātu darbība ir atkarīga no veicamā darba daudzuma vai sarežģītības. Tās tiek izveidotas ar Augstākās tiesu padomes rīkojumu, pamatojoties uz attiecīgās apelācijas tiesas priekšsēdētāja ierosinājumu.

Pirmās instances tiesas (*Tribunais judicialis de 1.ª instância*)

Pirmās instances tiesas parasti ir rajonu tiesas (*tribunais de comarca*). To jurisdikcijā ir visi jautājumi, kas nav nodoti citām tiesām. Rajona tiesām ir gan vispārēja, gan specializēta kompetence.

Rajonu tiesas tiek iedalītas specializētas vai vispārējas kompetences palātās, kā arī vietējās "satelītu" palātās. Palātu nosaukumā minēts izskatāmo lietu veids un pašvaldība, kurā tās atrodas.

Var tikt izveidotas šādas specializētās kompetences palātas:

1. centrālā civillietu palāta (*Central cível*);
2. vietējā civillietu palāta (*Local cível*);
3. centrālā krimināllietu palāta (*Central criminal*);
4. vietējā krimināllietu palāta (*Local criminal*);
5. vietējā sīku kriminālpārkāpumu palāta (*Local de pequena criminalidade*);
6. kriminālizmeklēšanas palāta (*Instrução criminal*);
7. ģimenes un jaunatnes lietu palāta (*Família e menores*);
8. nodarbinātības lietu palāta (*Trabalho*);
9. komercietu palāta (*Comércio*);
10. piespiedu izpildes palāta (*Execução*).

Atkarībā no lietas veida vispārējas jurisdikcijas pirmās instances tiesas darbojas, izskatot lietas viena tiesneša sastāvā, plēnumā vai plēnumā un zvērināto tiesā. Katrai rajona tiesai ir priekšsēdētājs, kam ir pārstāvības un vadības, lietu pārvaldības, kā arī administratīvās un funkcionālās pārvaldības pilnvaras.

Ja vienā un tajā pašā tiesā vai palātā ir vairāk nekā pieci tiesneši, prezidējošais tiesnesis pēc pārējo tiesnešu uzklaušanās var izvirzīt Augstākās tiesu padomes koordinatortiesnesi (*magistrado judicial coordenador*) vienai vai vairākām palātām, iepriekš to saskaņojot ar attiecīgo tiesnesi. Prezidējošā tiesneša vadībā koordinatortiesnesis pilda minētā tiesneša deleģētos pienākumus, neskarot tiesības deleģēt lietu augstākai tiesai (*avocação*), un sniedz pārskatu par savu darbu, kad vien to pieprasa prezidējošais tiesnesis.

Administratīvās un fiskālo lietu tiesas

Administratīvo un fiskālo lietu tiesu kompetencē ir izskatīt prasības un apelācijas sūdzības par strīdiem, kas izriet no tiesiskajām attiecībām administratīvo un fiskālo lietu jomā. Ir šādas administratīvās un fiskālo lietu tiesas:

1. Augstākā administratīvā tiesa;
2. centrālās administratīvās tiesas;
3. rajona administratīvās tiesas;
4. fiskālo lietu tiesas.

Augstākā administratīvā tiesa

Augstākā administratīvā tiesa ir augstākā iestāde administratīvo un fiskālo lietu tiesu hierarhijā, neskarot Konstitucionālās tiesas kompetenci.

Tā atrodas Lisabonā, un tās jurisdikcijā ietilpst visa Portugāles teritorija.

Augstākajā administratīvajā tiesā ir administratīvo strīdu palāta un fiskālo strīdu palāta. Tās galvenā atbildība ir izskatīt apelācijas sūdzības par centrālo administratīvo tiesu pieņemtajiem spriedumiem.

Augstāko administratīvo tiesu vada priekšsēdētājs (prezidējošais tiesnesis), kam palīdz divi priekšsēdētāja vietnieki.

Atkarībā no strīda priekšmeta šī tiesa lietas izskata plēnumā, pilnā palātas sastāvā vai atsevišķās palātās. Plēnumā un pilnā palātas sastāvā izskata tikai tiesību jautājumus.

Centrālās administratīvās tiesas

Centrālās administratīvās tiesas parasti ir administratīvās jurisdikcijas otrās instances tiesas. Pašlaik pastāv divas centrālās administratīvās tiesas (Ziemeļu un Dienvidu).

To galvenais uzdevums ir izskatīt apelācijas sūdzības par rajonu administratīvo tiesu un fiskālo lietu tiesu nolēmumiem.

Katrā tiesā ir administratīvo strīdu palāta un fiskālo strīdu palāta.

Centrālās administratīvās tiesas vada to priekšsēdētāji (prezidējošie tiesneši), kam palīdz divi priekšsēdētāja vietnieki.

Centrālās administratīvās tiesas izskata gan lietu faktiskos apstākļus, gan tiesību jautājumus.

Rajona administratīvās tiesas un fiskālo lietu tiesas

Šīs tiesas ir pirmās instances tiesas, kuru galvenais uzdevums ir izskatīt strīdus par administratīviem un fiskāliem jautājumiem. Tās var darboties autonomi kā rajonu administratīvās tiesas vai fiskālo lietu tiesas vai kopīgi kā administratīvo un fiskālo lietu tiesa.

Tās vada to priekšsēdētāji, kurus uz pieciem gadiem ieceļ *CSTAF (Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais* — Administratīvo un fiskālo lietu tiesu augstākā padome).

Šīs tiesas parasti vada viens tiesnesis, bet tiesību aktos paredzēts, ka atsevišķos gadījumos var piemērot citādu kārtību.

Miertiesas

Jautājumos, kas saistīti ar nelielām naudas summām un nav saistīti ar ģimenes, mantošanas vai darba tiesībām, miertiesas (*judgados de paz*) piedāvā alternatīvu metodi tādu strīdu izšķiršanai, kam ir tikai civiltiesisks raksturs.

Saskaņā ar 2011. gada 13. jūlija Likuma Nr. 78/2011 spēkā esošās redakcijas noteikumiem miertiesu kompetencē ir izvērtēt un iztiesāt atzīšanas prasības, kuru vērtība nepārsniedz pirmās instances tiesu jurisdikciju (15 000 EUR).

Saskaņā ar minētā likuma 9. pantu miertiesu kompetencē ir izskatīt:

1. prasības, lai nodrošinātu atbilstību saistībām, izņemot tās, kas skar atbilstību pievienošanās finanšu līgumiem;
2. prasības par kustama īpašuma nodošanu;
3. prasības, kas izriet no kopīpašuma īpašnieku tiesībām un pienākumiem, ja attiecīgajā kopsapulcē nav obligāti noteikts, ka strīdus starp līdzīpašniekiem vai starp līdzīpašniekiem un pārvaldnieku izšķir šķirējtiesā;
4. prasības par strīdu izšķiršanu starp ēku īpašniekiem saistībā ar pagaidu piespiedu pārceļšanos, dabisku ūdens novadišanu, darbiem attiecībā uz aizsardzību pret plūdiem, kanalizācijas cauruļu, kanālu un dzīvžogu koplietošanu, logu, durvju, verandu un līdzīgu konstrukciju atvēršanu, jumta lietusūdens noteci, koku un krūmu stādīšanu, iekšējām un ārējām robežsienām;
5. prasības par īpašuma atgūšanu, īpašuma prasības, ar (kopīpašuma) iegādi, pārņemšanu un sadalīšanu saistītās prasības;
6. prasības, kas saistītas ar tiesībām izmantot un pārvaldīt kopīgi piederošu īpašumu, virszemes īpašumtiesībām, lietojuma tiesībām, izmantošanas un apdzīvošanas tiesībām un daļlaika lietojuma līgumu lietu tiesībām;
7. prasības, kas saistītas ar īpašuma iznomāšanu, izņemot izlikšanu;
8. prasības, kas saistītas gan ar līgumisku, gan ārpuslīgumisku civiltiesisko atbildību;

9. prasības, kas attiecas uz līgumu — izņemot darba līgumu un lauku īpašumu nomas līgumu — neizpildi;
10. prasības, kas skar saistību vispārējo garantēšanu.

Ja apsūdzība nav izvirzīta vai ir atsaukta, miertiesu kompetencē ir arī izskatīt pieprasījumus par kompensāciju civillietās, kuru pamatā ir:

1. miesas bojājumi;
2. miesas bojājumi nolaidības dēļ;
3. neslavas celšana;
4. apmelojums;
5. zādzība;
6. kaitējums;
7. objektu sabojāšana;
8. krāpšana, lai iegūtu pārtiku, dzērienus vai pakalpojumus.

Saskaņā ar 16. pantu katrai miertiesai ir mediācijas dienests, kas pieejams tiem, kam tas nepieciešams kā alternatīva metode strīdu izšķiršanai. Šā dienesta mērķis ir veicināt strīdu agrīnu izšķiršanu, panākot vienošanos starp pusēm. Dienesta kompetencē ir nodrošināt mediāciju visos strīdos, uz kuriem attiecas mediācija, pat tajos strīdos, kas neietilpst miertiesu jurisdikcijā.

Lapa atjaunināta: 26/05/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.